

„Zielona moc – skąd się bierze prąd bez dymu?”

Część eksperymentalna

Naukowe Koło Chemików „Orbital”

Barbara Olszewska, Hanna Lisouskaya

Dr Artur Stępniaak

„Projekt realizowany ze środków Programu Grantowego „Czysta Moc Energii” Respect Energy Holding S.A.”

Eksperyment 1

Kolorowa energia – płomień biopaliwa i sole metali.

Odczynniki i sprzęt laboratoryjny:

Bioetanol i alkoholowe roztwory soli: litu, baru, potasu, sodu i miedzi

Szkiełka zegarowe/parowniczkki, zapłonki

OBSERWACJE:

- Czysty bioetanol spala się bladoniebieskim, prawie niewidocznym płomieniem.
- Płomień biopaliwa z solami metali są barwne a barwa płomienia zależy od rodzaju kationu metalu obecnego w soli
- sole sodu – płomień intensywnie żółty, sole litu – płomień karminowoczerwony, związki miedzi – płomień zielono-niebieski, sole potasu – płomień jasnofioletowy (słabo widoczny), sole baru – płomień zielony.
- Kolor płomienia pojawia się natychmiast po zapłonie i zanika po wypaleniu paliwa.

Eksperyment 1

Kolorowa energia – płomień biopaliwa i sole metali.

WNIOSKI I WYJAŚNIENIE :

- **Zjawisko barwienia płomienia wynika z emisji energii przez wzbudzone atomy metali.**
- Jony (atomy) metali zawarte w solach ulegają wzbudzeniu energetycznemu–elektrony przechodzą na wyższe poziomy energetyczne. Wzbudzony stan atomu jest nietrwały, dlatego elektrony szybko: → wracają na niższe poziomy energii. Podczas tego powrotu atom emituje energię w postaci światła. **Energia (a więc barwa) emitowanego światła jest charakterystyczna dla danego pierwiastka, ponieważ każdy metal ma inny układ poziomów energetycznych elektronów.**

Eksperyment 2

Lekka energia-otrzymywanie i właściwości wodoru.

Odczynniki i sprzęt laboratoryjny:

Rozcieńczony kwas solny (HCl), wstążka magnezowa
Probówka lub mała zlewka, zapalniczka, łuczywo

OBSERWACJE:

- Podczas reakcji metalu z kwasem **wydzielają się pęcherzyki bezbarwnego gazu**
- Po zbliżeniu zapalonego łuczywa lub zapalniczki gaz **zapala się z charakterystycznym „pstryknięciem”**.
- Wodór pali się **bladoniebieskim, słabo widocznym płomieniem**.
- Podczas spalania **nie powstaje dym ani sadza**.

Eksperyment 2

Lekka energia-otrzymywanie i właściwości wodoru.

WNIOSKI:

- Powstający i ulatniający się gaz to wodór
 $\text{Mg} + \text{HCl} \rightarrow \text{MgCl}_2 + \text{H}_2\uparrow$
- Wodór jest palny i podczas zapłonu reaguje gwałtownie z tlenem
- Produktem spalania wodoru jest woda, dlatego jego spalanie nie powoduje emisji spalin ani sadzy.
 $2\text{H}_2 + \text{O}_2 \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}$

Wodór może być traktowany jako czyste paliwo i nośnik energii, szczególnie istotny w kontekście odnawialnych źródeł energii.

Eksperyment 3

Wodór z OZE

Odczynniki i sprzęt laboratoryjny

Woda destylowana, elektrolizer, panel fotowoltaiczny, turbina wiatrowa, przewody połączeniowe

OBSERWACJE:

- Po podłączeniu panelu fotowoltaicznego lub turbiny wiatrowej do elektrolizera pojawiają się pęcherzyki gazów na elektrodach.
- Przy jednej elektrodzie wydzielą się gaz szybciej i w większej ilości niż przy drugiej
- Intensywność wydzielania gazów zależy od natężenia światła padającego na panel lub siły wiatru napędzającego turbinę.
- Przy wzroście mocy źródła odnawialnego liczba pęcherzyków gazu zauważalnie się zwiększa.
- Wydzielające się gazy są bezbarwne i bezwonne.

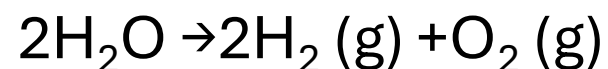

Eksperyment 3

Wodór z OZE

WNIOSKI:

- W elektrolizerze zachodzi elektroliza wody, w wyniku której powstaje wodór i tlen. Wodór wydziela się na katodzie, a tlen na anodzie, przy czym objętość wodoru jest około dwukrotnie większa niż tlenu.

- Im większa moc dostarczana przez panel fotowoltaiczny lub turbinę wiatrową, tym większe natężenie prądu przepływa przez elektrolizer. Większe natężenie prądu oznacza, że więcej elektronów bierze udział w elektrolizie w tym samym czasie, co powoduje szybszy rozkład wody.

Eksperyment 4

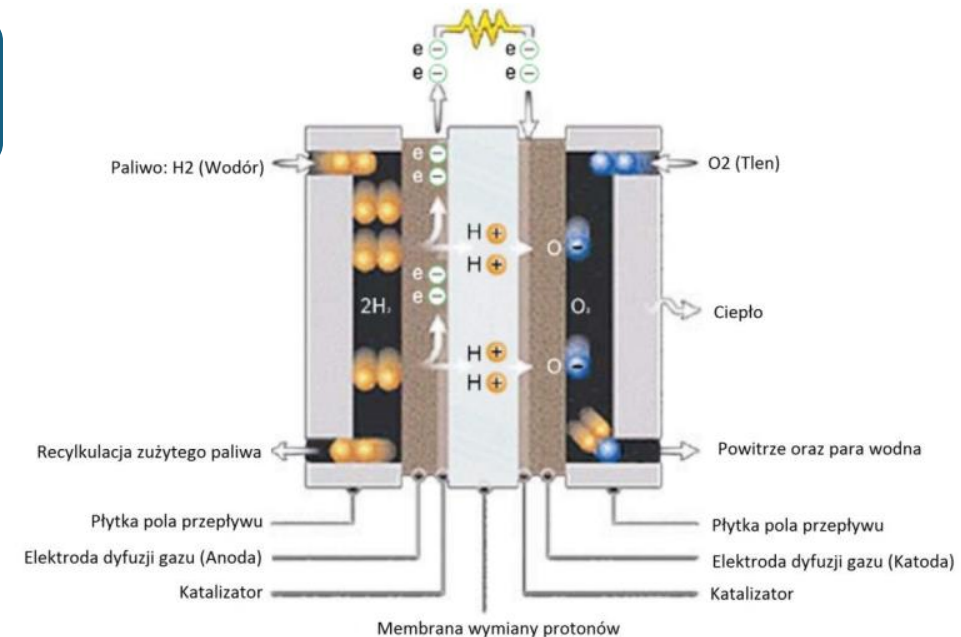
Wodór wprawia w ruch

Odczynniki i sprzęt laboratoryjny

Ogniwo paliwowe, zbiornik z wodorem, miniwiatrak (z silnikiem elektrycznym), model samochodu, przewody połączeniowe

OBSERWACJE:

- Po doprowadzeniu wodoru do ogniwa paliwowego podłączony model samochodu zaczyna się poruszać / wiatrak zaczyna się obracać.
- Ruch urządzenia trwa tak długo, jak długo dostarczany jest wodór.
- Podczas pracy układu nie pojawia się płomień, dym ani spaliny. Na wyjściu z ogniwa mogą pojawić się krople wody.

Eksperyment 4

Wodór wprawia w ruch

WNIOSKI:

- Ogniwo paliwowe przekształca **energię chemiczną wodoru bezpośrednio w energię elektryczną**.
- Energia elektryczna może zasilać **urządzenia mechaniczne**, powodując ich ruch.
- Reakcja wodoru z tlenem zachodzi **bez spalania**, dlatego proces jest cichy i czysty. Jedynym produktem pracy ogniwa paliwowego jest **woda**.
- Wodór może być wykorzystywany jako **ekologiczne paliwo przyszłości**, szczególnie gdy pochodzi z odnawialnych źródeł energii.